



Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. VII. Zelus iuuandi salutem animarum, eius excellentia, & fauores Dei
erga zelosos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

Spiritualibus progredi, sicut qui agunt de carnalibus, in quibus, ut plurimum vir petit uxorem, non uxor virum. Hic uero contra iustus non debet petere, aut uirgere Ecclesiam, ut se Prælatum constituat: id enim præsefert aliquam ambitionem, aut cupiditatem, sed Ecclesia particularis ex consilio supremi sui capitis petere debet & uirgere, ut Prælatus sibi esse velit. Et similiter non debet ambitiosè alia officia quærere: sed necessitas proximorum impellere ipsum debet, ut ea oblata admittat. Cum autem ea admittit ob causas prædictas, expedit omnes difficultates vincere, & impedimenta remouere, ut officium suum quietè ac tranquillè obire possit, & cum utilitate, & præstantia, quam optat.

CAPVT VII.

ZELVS IUVANDI SALVTEM ANIMARVM,
eius excellentia, & fano: ei Dei erga Zelosos.

ZELVS SALVTIS ET PERFECTIIONIS PROXIMORVM (cuius actus & effectus Tomo secundo retulimus) sit primus effectus, & signum Diuinæ uocationis ad eos iuandos: operæpretium erit ab eo nunc inchoare: cum ille meritò debeat in omnibus Prælatis, & operarijs Euangelicis singulariter eminere: ut officia & ministeria sua exactè faciant, ut oportet: gubernandi scilicet, docendi, prædicandi, & confessiones audiendi; & reliqua opera præstandi, quæ cū ipsis sunt coniuncta: conando, ut zelus hic valde sit purus, ob duos præcipuè titulos. Alter est, ut gloriam Dei propognet, præueniendo eius iniurias; & operam dando, ut peccatores conuertantur, ipsumque glorificent, & ut par est, ei seruiant: & ita omnes sese impendant in eius laudes, obedientiam & obsequia: eò quòd dignissimus sit cui Creaturæ hæc cōinuè præstet. Alter titulus est, propter bonum ipsorum proximorum, ut à tanto malo, quantum est peccatum, & infernus, liberentur; obtineant uero finem, in quem fuerunt creati: frui-tionem scilicet Dei in cælo. Primus titulus oritur ex primo Charitatis actus, amore scilicet Dei; secundus ex amore proximi: & uterque debent ipsos in se transformare, iuxta illud quod de Salvatore dicitur: *a zelus domus tue comedit me*: ita ut non solum feruens operarius comedat, & ad sua interiora transmittat: zelum, eiusque omnia opera; sed ipse zelus eum comedat, omnesque eius potentias: sicut ignis deuorat, & in se transformat materiam ad quam accedit: ut quicquid loquetur, & faciet, hoc zelo tegatur, & hoc igne inflammetur. Hic consumere debet omnes carnis &

Tract. 4.
c. 6.a Ioan. 2. 17.
Psal. 68. 10.

Lib. 8. Mor.
c. 26.

”
”
”
”

fanguinis conatus; omniaque desideria, & affectus terrenos; & omnes res mundi, fortunæ bona, honorem ac delicias, quæ impedire possunt exactam officij sui executionem. Nam (vt ait S. Gregor.) mens exterioribus concupiscentijs occupata, igne Diuini amoris non calet; & idcirco ad supernum desiderium inflammare auditores suos nequeunt verba, quæ frigido corde proferuntur: neque enim res, quæ in se ipsa non ardent, aliud accendit. Necesse itaque est te ardere igne amoris, & zeli; vt faciat alios ardere. Et nisi concupiscentias mortifices, non ardebis igne Charitatis; tuaque verba ita frigida prodibunt vt audientium corda æque frigida maneant atque antea erant.

§. I.

1

NEQUE existimare debes hunc zelum, eò quòd tendat in bonum proximorum, non esse tibi ipsi vtilissimum. Quemadmodum enim Rex preciosis escis indulget nutrici filij sui, etiam si illa per se calibus digna non sit: ita Rex cœlestis duplicatâ & suauem Spiritualem portionem dare solet, cum magna illustrationum, & consolationum internarum abundantia ijs, qui occupantur, & sese impendant in filiorum eius nutritionem, & auxilium animarum. Ac propterea dixit Apostolus sine consolamur, sine exhortamur à Deo, vtrumque sit pro vestra consolatione & salute. Et quoniam Deus Dominus noster liberalis est in liberales; ideo larga manu dona sua effundit in eos, qui liberaliter animam iuuant. Hoc inquit S. Gregorius, voluisse Spiritum Sanctum, cum dicitur anima qua benedicit, impinguabitur tenera deuotione: & qui inebriatur igne charitatis, eodẽ ipse quoq; inebriabitur: c. introducet enim Deus eum in cellam vitiarum, vbi ita copiosè preciosa Charitatis vina ei propinabit, vt cum alijs etiam ea diuidere possit. Hinc etiam implet Saluator, quod promissit, cum dixit: d. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Quod si exhibentes opera misericordiæ Corporalia tantam à Deo obtinent misericordiam, vt centuplum ab eo recipiant; eorumque necessitates reparant sicut illi reparant alienas: quantò maiorem consequentur exerceutes opera misericordiæ Spiritualia: quæ eò sunt præstantiora, quò anima est corpore præstantior? Et ita idem S. Gregorius dixit: quod compati Spiritu alibus proximorum debilitatibus, sit medium aptum ad propriam reparationem; & curare alios esse motum Deo, vt ille nos curet. Et sic qui sibi tantum attendit, non potest passionem aliquam superare; quia tamen postea vincit, cum alijs attendit. Et qui prius non inueniebat altitum ad contemplationem: postea eleuatur ad eam. Vult enim Deus bene erga ipsum vt misericordia propter eam, quam ipse alijs exhibet. Sed

2. Cor. 3. 6.
2

3. P. Pastor.
Admoni. 26
b Prouer. 11.
25.

c Cantic. 2. 4
3
q Matt. 5. 7.

Lib. 7. Mor.
c. 6.

Matth. 5.

Denique in hoc zelo simul conveniunt octo beatitudines, quas Christus Dominus noster prædicavit, suisque discipulis commendavit; & in eis, omnibus etiam operariis Evangelicis. Quarum Beatitudinum tres disponunt ad perf. Et in zelum; ceteræ quinque sunt earum actus & effectus, quæ intense idem interferuntur, quod alij alios iuvent. Nam *primus spiritus* disponit mortificando cupiditatem bonorum temporalium, & inavertit superbiam & ambitionis tumorem, qui ledit puritatem zeli: *Manuetus* mortificat ira, & asperitates, quæ ipsius actus maculant: *Cordis munditia* libertatem tribuit spiritus, ad docendum, & agendum de aliis mundandis. Cum quibus dispositionibus aptè conveniunt quinque heroici actus zelantium. Quorum *primus* est *lugere* cum amaritudine cordis, ob peccata hominis mundi; tam quod sint Dei iniuriæ, quam quod plurimum noceant proximis: in quo luctu & lachrymis perseverant zelantes, donec Deus locutur aliquod eis mittat: Filii enim spiritus, filii sunt lachrymarum, dolentium & pœnæ. *Secundus* actus est *esurire* & *sitire* semper, & amplius iustitiam desiderant enim zelantes omnes homines huius mundi esse iustos, & amplius iustificari, adhibitis omnibus possibilibus mediis ad obtinendam aliquam saturitatem ex conversione aliquorum peccatorum. *Tertius* actus est magna commiseratione & misericordia moveri miseriarum spiritualium proximorum, optantes seipsum eis onerari, ut eas optimo, quo possint, modo reparent. *Quartus* actus est esse *pacificos*, hoc est, qui pacem faciant & reconcilient animas cum suo Creatore per pœnitentiam, & curando, ut etiam in seipsum pacem habeant per mortificationem suarum passionum; & simiter mutuam inter se pacem colant per voluntariam conformitatem. Et hoc proprius est finis ministeriorum ferventium Prædicatorum, Confessorum, Prælatorum, & Patrum spiritualium. Quorum laudes refert Ecclesiasticus eos appellans *g. homines divites in virtute, pulchritudinis studium habentes*, *Pacificantes in domibus suis omnes suæ cure commisso.* Sed quoniam in his actibus multæ sunt difficultates, *quintus* zeli actus est, magnum habere constantiam & firmitatem in *Persecutionibus* contra se insurgentes: eod quod iustitiam tueantur: nec propterea, quod officium eorum postulat, intermittentes. Quod si zelantes in his octo virtutibus emineant: certum est, Deum servaturum cum illis, quod promisit, faciens eos participes primorum, ut beati sint in hac, & in futura vita.

§ II.

Tom. 2.
Tr. 4. 6. 6.

EX HIS deducere licet, quàm singularibus favoribus prosequatur Dominus noster viros ferventes ac zelosos; tam remunerando eorum labores, quos in suis ministeriis subeunt; quàm magnum animarum eis addendo ad felicem executionem, ac progressum: semper enim experti sunt dilectissimæ ipsius providentiæ studium & propensionem: ut

alibi exemplis clarissimorum quorundam virorum ostendimus, quos Matharias peter Machabæorum filiis suis retulit. Nunc autem id confirmabitur solo exemplo ferventissimi zeli, qui præluxit in Elia Propheta, de quo ait Ecclesiasticus a *surrexit Elia: Propheta quasi ignis, & verbum ipsius quasi fiscus ardebat: tanta erat eius efficacitas in omnibus quæ agebat.* Cui Dominus noster quinque singulares exhibuit fauores, quasi in præmium sui zeli. *Primus* favor fuit, quod eum fecerit valde potentem in oratione, quæ res ad id prodigiosas impetrabat, ut S. Iacobus Apostolus eum tanquam exemplar orationis efficacis nobis ob oculos posuerit, dicens: *b Elias homo erat similis nobis passibilis, & oratione oravit, ut non plueret super terram: & non plus annos tres & menses sex. Et rursum oravit, & cælum dedit pluuiam, & terra dedit fructum suum.* Tantum verò favorem ac zelum in dicendo ostendit Elias, ut quasi esset ipse Dominus cælorum & pluviarum, solenni quodam iuramento usus fuerit, dicens: *c vivis Dominus Deus Israel, in cuius conspectu isto, si erit annis his vos & pluvia, nisi iuxta oris mei verba.* Et iterum iniit pactum cum Sacerdotibus Baal, ut omnes orarent, quisque ad Deum suum; & *d Deus, qui exaudit et per ignem, ille esset Deus, ac proinde ut talis adoraretur.* Cumque ipse Deum verum oraret, cecidit ignis super sacrificium, & *voravit holocaustum & eo.* Et iterum *e orans Deum, ut pueri defuncti anima reverteretur in viscera eius, & resurgeret, Dominus excusavit vocem Elia, & puer reuixit.* Si enim zelantes viri semper attendant & vigilant, ut honorem Dei tueantur: æquum est, ut Deus eorum etiam honori consulat, exaudiendo ipsorum orationes: præcipuè cum eodem zelo orant, petentes quod in ipsius Domini gloriam cedit. *S E C U N D U S* favor & gratia fuit, quod Angelus eum deduxerit ad montem Dei Horeb, ubi implemet Dominus ei apparuit, præmissis *f sibi aura tenuis: & interrogatus ab eo: quid locagis Elia? ille respondit: Zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum.* Cui Dominum magna statim arcana reuelasse circa suæ plebis gubernationem insinuat Ecclesiasticus, (c. 48. 7.) dicens de eo: *qui audis in Sina iudicium, & in Horeb iudicia defensionis, ut, qui verè sunt zelantes, intelligant se non facturos iacturam contemplationis propter zelum, quo Dei causam & proximorum salutem promouent.* Nam potius deducet eos ad montis culmè, in quo Spiritus Sancti audiant inspirationes, & familiariter cum ipso Domino agant: à quo instruantur de ijs, quæ ad ipsorum officium pertinent. Imò etiam eis conceditur, sicut h *Elia ascendere ad montem Thabor, & Christo transfigurato assistere, & cum eo colloqui de excessu, quem zelus facit in gratiam & bonum proximi.*

TERTIUS favor fuit, quod eum elegerit Deus ob insignem eius zelum ad opera, & cæpta adeo gloriosa, ut Ecclesiasticus dixerit: *i sic amplificatus est Elia in mirabilibus suis. Et quis potest similiter sic gloriari tibi?*

a Ecc. 48. 1.

b Iacob. 5. 17.

c 3. Reg. 17. 1.

d c. 18. 24.

18.

e c. 17. 21.

f c. 19. 12.

h Matt. 7. 13.

i Eccl. 48. 4.

Et si enim Moyses tot fecit stupenda : nunquam tamen mortuum aliquem
 suscitauit ; Elias autem fuit primus , qui hoc fecit prodigium . Elegit enim
 eum Deus , ut opponeret se Regi Achab , & ut eius Sacerdotes idololatriam
 perderet ; ut novos Reges nominaret , & Prophetas . Ac demum igneo
 curru sublatus est in paradysum , vbi custoditur , ut in mundi fine , zelum
 aciem contra Antichristum ostendat , propugnans honorem ipsius Dei
 iuuans ac promouens salutem electorum . Quæ omnia sunt indicia furo-
 ris Dei erga zelantes ; quorū operā vitur in rebus maximis , quemadmodum
 est vsus Moyses , Sanctis Petro & Paulo , alijsque Noui Testamenti viri
 Sanctissimis : eò quòd zelus eos redderet valde strenuos , & expeditos , ut
 aptissimi essent ad grandia quæque aggredienda . Ne autem cura rerum
 temporalium ipsos occupet , quantum fauorem Deus exhibuit Eliæ , pro-
 spiciendo ei singulari suâ prouidentia in omnibus eius necessitatibus , &
 periculis occurrentibus : nam cum fames totam terram vexaret , & præce-
 pit Deus coruis , ut ipsum pasceret , ita ut quotidie deferrent ei panem & car-
 nem mane , similiter panem & carnes vesperi . Et postea iussit ire in Sarepta Sa-
 niarum , vbi præcepit mulieri vidua ut ipsum pasceret . quod fecit vidua multi-
 plicatis per miraculum , oleo & farina , quibus sustentaretur ipse Elias
 & vidua , eiusque filius toto tempore , quo fames durauit . Et in alia ne-
 cessitate constituto Angelus Domini dedit ei bis panem & aquam , quo
 lumpo cibo , recepit vires , & ambulauit quadraginta diebus & quadraginta
 noctibus absque alio cibo vsque ad montem Dei Horeb . Ac denique erant
 ab omnibus persecutionibus Regis Achab , & impiæ Iezabel : donec eum
 curru igneo sublatus in tuto collocauit . Qui tanto zelo honorem Dei
 Regnique & iustitiæ eius incrementum querit , dignus est , cui adijciantur
 hæc temporalia , quibus opus habet ad vitam sustentandam , & que in ope-
 ribus sui status occupandum . Quoniam autem zelantes grauius feruntur
 ac dolent , cum ex hac vita decedentes vident , se deesse auxilio animarum
 quintam etiam gratiam & fauorem exhibuit Deus Eliæ , quem Ecclesiasticus
 extollit dicens : *Qui Prophetas facis successores post te : elegit enim Elizeum
 in successorem suum , relinquens ei pallium suum , & spiritum duplitem
 in Beati , inquit , sunt , qui te viderunt , & in amicitia tua decorati sunt . Nam
 nos vita viuimus tantum : post mortem autem non erit tale nomen nostrum : qui
 non relinquimus alios , qui nostri memoriam suo labore & zelo promo-
 ueant . Eundem fauorem exhibuit Deus Apostolis , & Sacrarum Religio-
 num Fundatoribus : qui zelo Diuini obsequij inflammati non satis habu-
 erunt , quòd ipsi probi essent , & alij vtunque , sed instituerunt Religionem
 perpetuas , relinquentes in eis Successores eiusdem Habitibus , & Profes-
 sionibus : qui opus ipsorum promouerent , zelumque continuarent , quem ipsi
 ostendissent . Quapropter etiam mortui fuerint , & in cælum translati , zelus*

k. 3. Reg. 16.
 4. 6.

13 Reg. 19. 6.

in Eccl.
 4. 11.

tamen illorum non desijt: n̄ mortui sunt enim, sed quasi non moreretur: simili enim reliquerunt sibi post se. His addamus vltimum fauorem singularis pignoris & cautionis, quam zelanter habent æternæ suæ salutis. Qui enim desiderat, tantoque studio contendit, vt alij saluentur, tantumque zelum & studium eius rei præbet: dignus est, quem Deus iuuet vt & ipse saluetur. Nam o si quis (ait S. Iacobus Apostolus) conuerterit peccatorem, saluabit animam eius, & tuam, conuersi scilicet & conuertentis.

HÆC omnia facillè explicat insignis illa Patris Machabæorum sententia p̄ Elias, dum zelat zelum legis receptus est in cælum. Qui enim magnum zelum habet obseruantia legis Dei, vt omnes illam custodiant: recipietur in cælo: quò prius peruenit Spiritu per contemplationem, quia eius q̄ conuersus est, sicut ait Apostolus, in cælis, & suo tempore etiam anima perueniet ad cælum empyreum: vbi laborum suorum fructu æternum fruatur. Nec caret Mysterio, quòd currus & equi, quibus Elias subuectus est, essent ignei: & cum Elifæus eum ascendentem videret, eum appellauit, currum israel: vt intelligamus Spiritum feruentis & zelosi totum esse igneum: & ipsos equos, cogitationes scilicet & affectus omnes esse igneos: hi enim ipsum eleuant in altum, & transferunt in paradysum.

DENIQUE quemadmodum mercenarius laborans, & colens vineam alienam, multum proficit: quia & cibum, & mercedem labori suo debitam acquirit: ita (ait S. Gregorius) qui laborat in cultu animarum aliorum,

lucratur mercedem æternæ vitæ in magna copia: & per hoc, inquit, peruenimus ad propria: quòd purè ministramus aliena.



n̄ Eccl. 30. 4.

1. Iacob. 5. 20.

1. Iacob. 5. 20. 1. Iacob. 5. 20. 1. Iacob. 5. 20.

1. Mach. 1. 58.

1. Phil. 3. 20.

lib. Moral. 6. 13.